

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XX-Nr. 959

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Vineri 6 septembrie 1968

4 pag. 25 bani

Ședințe de lucru la Ministerul Învățămîntului și la Uniunea Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Ședință de lucru cu inspectorii generali județeni

În zilele de 30 și 31 august a.c. la Ministerul Învățămîntului a avut loc o ședință de lucru cu inspectorii generali ai inspectoratelor școlare județene. Lucrările ședinței au fost conduse de prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului. Au participat tovarășii Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, Vasile Morea, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R., Floarea Ispas, secretar al C.C. al U.T.C., directori generali și directori din Ministerul Învățămîntului.

personal didactic calificat. În avvanpremiera noului an școlar s-au desfășurat numeroase acțiuni de pregătire și perfecționare a corpului profesoral.

În dezbateri s-a evidențiat grija inspectoratelor școlare ca, în următoarele zile, să urmărească cu atenție deosebită terminarea acelor construcții școlare care au rămas în urmă, precum și sporirea ritmului de aprovizionare a școlilor cu mobilier didactic.

Directorii generali Ion Radu și Eugen Bliedeanu, precum și directorii unor direcții din minister au informat pe participanții despre unele măsuri preconizate pentru îndeplinirea Directivelor Plenei C.C. al P.C.R. din aprilie 1968 privind dezvoltarea învățămîntului și a prevederilor Legii învățămîntului în Republica Socialistă România și au răspuns la numeroase întrebări.

Partea a doua a ședinței de lucru a fost consacrată problemelor actuale ale orientării școlare și profesionale. Au participat și inspectorii școlari care, în cadrul inspectoratelor școlare județene răspund de această problemă. Prof. dr. Dumitru Salade a făcut o amplă și interesantă expunere asupra sarcinilor ce revin școlii, cadrelor didactice și inspectoratelor în acțiunea de orientare școlară și profesională. Discuțiile care au urmat expunerii au contribuit la aprofundarea unor aspecte cu caracter concret ce interesau în mod deosebit pe participanți.

În continuarea ședinței de lucru, simbolic, 31 august s-a analizat și dezbătut proiectul de Statut al personalului didactic. Au fost făcute numeroase propuneri de îmbunătățire a lui. Cu amendamente și îmbunătățiri aduse în cadrul acestei consultări, proiectul Statutului urmează să fie supus dezbaterii publice.

Instruirea președinților sindicatelor din învățămîntul de cultură generală

În zilele de 29-30 august și 3-4 septembrie a.c. la Uniunea sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură a avut loc instruirea președinților sindicatelor din învățămîntul de cultură generală din întreaga țară. Lucrările au fost conduse de tov. Onița Gligor, vicepreședinta Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură.

În cadrul acestei acțiuni membri ai Biroului executiv al Uniunii au prezentat prelegerile: „Contribuția sindicatelor din învățămîntul de cultură generală la îmbunătățirea procesului instructiv-educativ și sarcinile principale izvorite din Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului din Republica Socialistă România” și „Preocuparea sindicatelor din învățămînt pen-

tru problemele sociale de muncă și de viață ale salariaților”. În continuare a avut loc un amplu schimb de experiență. Numeroși participanți au vorbit despre activitatea sindicatelor lor, despre acțiunile întreprinse de către organele și organizațiile sindicale din școli pentru întărirea contribuției acestora la realizarea sarcinilor trasate de partid în domeniul învățămîntului. De asemenea, au fost făcute propuneri privind îmbunătățirea în viitor a muncii, precum și perfecționarea formelor organizatorice ale sindicatelor din școli.

În cadrul schimbului de experiență, președinții s-au referit la acțiunile întreprinse de sindicatele din școli pe linia întăririi co-

(Continuare în pag. a 2-a)

SEPTEMBRIE

S-ar putea spune că fiecare dintre lunile anului, poate fi pusă în relație cu o anumită activitate socială care, într-un anumit interval cronologic, are o mai mare densitate, se manifestă cu mai multă pregnanță. Între ele, luna septembrie este, prin excelență, o lună a școlii, o lună plină de efervescență, de înedit și dinamism, străbătută și de o vagă undă de nostalgie pe care o întreține amintirea încă proaspătă a vacanței. Dar, evident, e o nostalgie trecătoare, copleșită de sentimentul tonic pe care îl generează proiectele legate de începutul studiului. Între cele două perioade există o relație de condiționare succesivă și nici una din ele nu are sens fără cealaltă așa cum termenul unei contradicții nu poate exista fără opusul lui.

Septembrie al acestui an prilejuește pentru viața școlară un preludiv și un debut asemănător și totuși diferit în comparație cu anii anteriori. Politica partidului nostru privind dezvoltarea învățămîntului va căpăta, în acest an, noi și superioare concretizări în practica procesului didactic. Rezultatele acestei politici se vor evidenția, peste puțin ani, prin perfecționările vieții sociale a republicii pe planul ei material și spiritual, perfecționare care se va fundamenta într-o măsură esențială pe nivelul superior de pregătire al generației ce se află acum pe băncile școlii.

Etic și profesional, omul de mîine va fi modelat în procesul de învățămînt, avînd neconștient în față scara valorilor pe care ni le oferă societatea cea mai umană și cea mai dreaptă din lume, societatea socialistă.

Aceste înalte perspective cer școlii, învățămîntului, să acționeze ca un ansamblu organic, perfect încheiat, în care fiecărui profesor i se cere să-și facă datoria în cel mai nobil înțeles al cuvîntului. Mai mult ca oricînd grija partidului și guvernului, privirile întregului popor sînt îndreptate asupra școlii. Există toate condițiile ca într-o scurtă perioadă de timp, să obținem rezultate spectaculoase, nu de dragul strălucirii lor, ci din imperiul necesității sociale.

În contextul acesta, inspectoratele județene le revin responsabilități tactice și operative esențiale. Împreună cu ele, conducerea de școli, profesorii și învățătorii, toți elevii trebuie să deslusească în începutul acestui an școlar semnificații noi, în condițiile unei epoci în care patria noastră își manifestă forța unită a întregului său popor înfrățit de aceleași idealuri socialiste, sub conducerea înțeleaptă și clarvăzătoare a partidului.

TR. ISPAS

PROFESIUNEA DE DASCĂL

Profesia de dascăl n-a făcut niciodată parte dintre profesiiile care aduc faimă, care determină o carieră spectaculară, care creează celor ce le practică posibilitatea să devină celebri, să fie aplaudați, să cunoască succesul public. Avînd o altă natură, satisfacțiile pe care le dă profesiunea de dascăl sînt însă mai înalte, mai intense decît în orice altă profesiune. Într-adevăr, poate oare exista o mai mare bucurie decît aceea de a ști că prin munca ta contribuți la marea operă de făurire a omului? De a ști că influențezi procesul de făurire a celei mai mari valori a lumii — personalitatea umană — că dirijezi formarea ei tocmai în perioada cînd această personalitate este în cel mai înalt grad modelabilă, cînd are nevoie de cel mai mare ajutor, cînd este cea mai receptivă? Munca educatorului nu se realizează în bunuri materiale, în creații concrete, dar o poartă în ei și o fructifică mii și mii de copii și tineri care, ajunși la maturitate, duc mai departe făclia culturii și civilizației, își slujesc patria, slujesc marile idealuri ale umanității și aleșii, prin educarea fiecărui elev, fiecare dascăl face cîte un pas spre făurirea viitorului.

O profesie devine cu adevărat chemare atunci cînd dă celui ce o practică posibilitatea de a-și realiza cel mai amplu potențial, de a-și valorifica aptitudinile. Este o însușire omenească dorită, trebuința de a-ți folosi pe deplin posibilitățile, de a crea ceva durabil, în care să rămîni o urmă etică de mică a personalității proprii. Una din înfăptuirile de neprețuit ale sistemului nostru socialist este tocmai aceea că a eliberat puterea de creație a maselor, că a făurit condițiile necesare pentru afirmarea deplină a talentului. O dovadă a acestui adevăr este și cîmpul larg de afirmare ce s-a deschis în fața oamenilor școlii. Paralel cu dezvoltarea învățămîntului românesc se afirmă din ce în ce mai

pregnant caracterul creator al muncii dascălului, strîns imbinat cu perfecționarea continuă a procesului instructiv-educativ. Recentele documente de partid și de stat cu privire la dezvoltarea învățămîntului, răspundînd gîndurilor și dorințelor a mii și mii de învățători și profesori, deschid noi terenuri pentru munca creatoare multilaterală a celor ce instruiesc și educă noile generații. Și, în același timp, activitatea lor se bucură de cea mai mare stimă, de o înaltă prețuire socială.

În actul de educare, în acțiunea educațională, rolul învățătorului și profesorului nu poate să fie unilateral; el trebuie să participe la această acțiune cu întreaga lui personalitate. Cuvintele, îndemnul, cerințele dascălului pot fi convingătoare, pot influența gîndirea și sentimentele copiilor numai atunci cînd acesta reprezintă pentru ei un exemplu demn de urmat în orice împrejurare, cînd încarnează acel ideal uman spre făurirea căruia tințești.

Munca de educator, foarte complexă și foarte multilaterală, cere o personalitate bogată. Nici nu este cu putință să însuși într-o scară valorică toate acele însușiri care caracterizează un bun educator și care sînt conținute în înaltul nivel al profesiei noastre. Se spune adesea — și nu este nicidecum o afirmație generală — că în personalitatea educatorului trebuie să se manifeste toate însușirile proprii omului societății socialiste: cunoștințe profesionale aprofundate bazate pe o vastă cultură generală, solidă pregătire ideologică și politică și, deopotrivă, înalte însușiri etice — patriotism fierbinte, atitudine înaintată față de muncă, principialitate comunistă, adică sentimente de colectivitate etc. Prezența acestor însușiri are o influență permanentă asupra formării personalității copiilor, creînd totodată atmosfera propice care asigură caracterul eficient al procesului educațional, valoarea

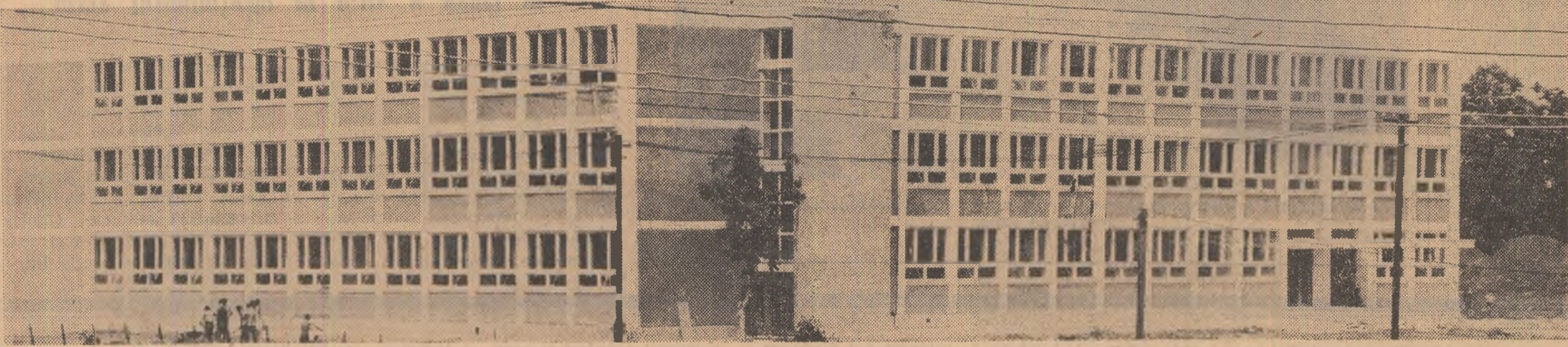
socială. Iar dintre însușirile specifice ale personalității educatorului (căci sînt și astfel de însușiri), cea mai importantă este atitudinea plină de căldură, de afecțiune, tratarea pricepută a contradicțiilor ce apar în procesul formării lor ca oameni.

De multe ori vorbim despre importanța actului pedagogic, adică despre acea pricere a educatorului de a folosi, în fiecare caz concret în parte, procedeul de natură să servească cu cea mai mare eficiență realizarea sarcinilor educaționale. Este limpede că la o asemenea pricere nu se poate ajunge fără cunoașterea aprofundată a copilului. Dar nu numai atât. Educatorul este, trebuie să fie, și un prieten apropiat și sincer al copilului. O asemenea prietenie presupune dragostea față de copil — nu o dragoste sentimentală, ci o dragoste care poartă în sine răspunderea pentru viitorul copilului, o „dragoste exigentă”.

Am mai putea aminti încă multe însușiri care îl caracterizează pe adevăratul educator: talentul și puterea imaginativă, stăpînirea de sine și sobrietatea etc. Toate acestea se pot realiza dacă munca lui este pătrunsă de conștiința profesională și poate că, dintre toate însușirile, aceasta este cea mai importantă. Ea dă energie, putere de a birui greutățile, ea îndeamnă la străduință permanentă de a munci mai bine. În lumina conștiinței profesionale capătă sens și importanța acele nenumărate momente mărunte din care se compune activitatea creatoare a educatorului și care lasă, în conștiința și sufletul a mii de elevi, amintirea de neșters a chipului lui.

Există oare urme mai prețioase ale muncii desfășurate în interesul fericirii și perfecționării omului?

Prof. univ. dr. A. DANCSULY
Universitatea „Babeș Bolyai”

Una dintre școlile care își vor deschide pentru prima oară porțile în noul an de învățămînt: Școala cu 24 săli de clasă din cartierul Bercent

CONVORBIREA NOASTRĂ

TEORIA PROBABILITĂȚILOR, ÎNVĂȚĂMÎNTUL ȘI ȘTIINȚA

Începînd de la 1 septembrie a.c. se desfășoară la Brașov sub egida Academiei Republicii Socialiste România și a Societății de științe matematice, cel de al III-lea Colocviu internațional de teoria probabilităților la care participă cu comunicări, alături de matematicieni, din țara noastră, o serie de reputeate personalități de peste hotare. Lucrările Colocviului sînt concretizate prin largile implicații ale tematicii comunicărilor în învățămînt și teoria învățării, precum și în cele mai diverse domenii ale științei,

Acad. OCTAV ONICESCU:

Colocviul nostru a reunit o participare de elită atît prin prezența cit și prin numele autorilor de comunicări prezentate. Din rîndul acestora, vreau să amintesc, alături de cei mai cunoscuți specialiști români, oameni de știință de renume universală asemeni profesorului Gnedenco din Moscova, prof. Paul Lévy din Paris, De Finetti din Roma, Kendall din Cambridge, Dukati din Budapesta, Smetzer din Viena, precum și un număr de cercetători tineri în plină afirmare.

Dominantele comunicărilor gravitează în jurul teoriei sistemelor aleatoare, adică a acelor măriri care pot lua un anumit număr de valori fiecare dintre ele înscrînd o anumită probabilitate, precum și a aplicației

teoriei proceselor aleatoare în cele mai diverse ramuri ale științei, învățămîntului și economiei. Astfel, în strînsă legătură cu acest sector de cercetare a fost formulat conceptul de „proces cu legături complete”, domeniu de care școala matematică românească și-a adus o recunoscută contribuție pe plan mondial și pe care se bazează întreaga teorie modernă a învățării. La baza acestei stă faptul că procesul de învățare se efectuează în trepte și că la fiecare pas al învățării posibilitatea de a căștiga o noțiune nouă depinde de probabilitățile utilizării și combinatei cunoștințelor anterioare, în funcție de o serie de factori. Unele comunicări prezentate în cadrul colocviului nostru amplifică teoria învățării prin contribuții originale și interesante.

Dr. FERENCZ DUKATI —
Budapesta:

Țin să subliniez, de la început că acest colocviu de teoria probabilităților confirmă, prin lucrările expuse de către personalitățile științifice românești ca și de tinerii cercetători, reputația de care se bucură școala matematică românească. În legătură cu importanța și aplicațiile acestor lucrări vreau să remarc cercetările promovate de acad. Mihoc și de discipolii săi în domeniul „proceselor cu legături complete”, care stau la baza teoriei învățării cit și în domeniul disciplinelor operaționale. Aș remarca, dintre acestea, comuni ărite întințute. „Un model aleator cu legături complete”. „Aplicarea sistemelor aleatoare cu legături complete și parametrul continuu în teoria învă-

țării”. „Sisteme extinse cu legături complete”. „Asupra unui model de învățare”. „Asupra unei scheme de învățare cu două alternative”, toate prezentate de tinerii cercetători din București.

Ele dovedesc că la baza progresului general al învățămîntului românesc stau importante și valoroase studii teoretice pe planul științelor înrudite pedagogiei.

conducerii activităților economice etc. În legătură cu această caracteristică în orientarea conținutului actual al cercetărilor din sfera teoriei probabilităților am solicitat opinia și aprecierile acad. OCTAV ONICESCU, președintele comitetului de organizare al Colocviului, dr. FERENCZ DUKATI — Budapesta, acad. GR. MOISIL, prof. E. S. ANDERSEN — Copenhaga.

Acad. GR. MOISIL:

Dacă mai era necesară o demonstrație cu privire la însemnătatea introducerii teoriei probabilităților în învățămîntul liceal, cred că prin conținutul lor, comunicările din cadrul Colocviului de teoria probabilităților care se desfășoară la Brașov, reprezintă convingător o asemenea demonstrație. Lucrările prezentate

abordează implicațiile teoriei probabilităților și ale statisticii matematice în domeniul sistemului informațional, al repartiției optime și pe grupe de fertilitate, a culturilor agricole, de programare stohastică în economie, al geneticii populației, al repartiției spațiale a unor celule nervoase, al entropiei în științele sociale etc. Mai mult chiar unele lucrări se ocupă de implicațiile teoriei probabilităților în arheologie, iar o altă lucrare de analiza matematică a unei decizii de luptă luată de Mihai Viteazul în anul 1595. Prin întreaga sa tematică Colocviul la care participăm în momentul de față dovedește că matematica modernă a devenit o

Convorbiri realizate de
H. LEREA

(Continuare în pag. a 2-a)

TINERE COLEG,

Ți-am așteptat cu drag sosirea știind, încă de pe vremea cînd răspundeai emoționat în fața comisiei pentru examenul de stat sau, și mai de mult, cînd urmăreai ultimele prelegeri ale ultimului an că ne vom putea bizui pe cultura și priceperea ta. Pretutindeni acolo unde vii este un loc care așteaptă tinăra ta energie, sufletul tău plin de entuziasm și de vitalitate, prospețimea cunoștințelor tale și, dacă vrei, farmecul aceluiași emoții pe care și noi, ca și tîne acum, le-am încercat la primul contact cu catedra.

Pînă ieri student, începi în aceste zile, prin cariera de profesor o viață nouă, o muncă pasionantă și plină de noblețe. Aș vrea să știu de la început dimensiunea de responsabilitate și de frumusețe a profesiei căreia i te-ai dedicat. Este o profesie minunată care îți deschide drum spre cele mai adînci și mai intime verigi ale minții și sufletului omenesc. Încă acolo, la începuturile care aparțin copilăriei. Pe acest teren frăgîl și receptiv ești chemat să risipești diamante din inteligența și din cultura ta și să le faci să răsădească în comori. Pe acest teren ești chemat să sădești florile marilor sentimente umanitare și să veghezi ca puritatea petalelor lor să nu fie niciodată și de nimic alterată. Sînt acestea desiderate dintotdeauna ale profesiei noastre, cărora vremea contemporană le imprimă o nouă și înaltă dimensiune: aceea a

exigențelor procesului de modernizare care a cuprins întreaga existență socială și care solicită spiritele și energia umană, capacitățile lor cele mai înalte.

Așteptăm să fii printre iniții dintre noi care vor să satisfacă aceste exigențe, să le răspunzi prin adîncimea și contemporaneitatea cunoștințelor tale, prin receptivitatea ta la toate formele de înnoire.

Știm că vei întâlni dificultăți obișnuite oricîrui început, cu atît mai complexe, cu cît în profesia noastră experiența anilor de activitate ocupă întotdeauna un loc ce se cere cu insistență luat în seamă. Dar nu te sfii. Oriunde te-ai afla, te afli între colegi animați de aceeași dorință a succesului comun. Nu te sfii să descoperi răspuns la o întrebare în experiența colegului mai vîrstnic, fără a-ți risipi forțele pentru a redescoperi adevăruri mai simple sau mai complicate pe care cel de lângă tine le-a aflat de mult.

Fii sigur că și se va răspunde întotdeauna cu sinceritate și solicitivitate. Pentru că te prețuim și ne bucurăm de sosirea ta în rândurile noastre, de căldura și entuziasmul pe care le iradiază, de spiritul înalt care te animă. Sosirea ta este o adevărată sărbătoare pentru noi, dascălii mai vechi, pentru școlarii cărora le vei îndruma de acum înainte pașii pe căile cunoașterii, pentru școala, pentru marea familie umană.

Ți urăm succes!

Studiul literaturii române în liceu

În noul an școlar, o dată cu apariția clasei a XII-a, învățământul de cultură generală de 12 ani își desfășoară activitatea în totalitate sa. În conținutul programelor și manualelor respective au intervenit elemente noi, determinate, pe alocuri, de reșalonarea materiei pe clase, precum și, îndeosebi, de cerința imperioasă, firească, a punerii de acord a conținutului învățământului cu ultimele date ale progresului științei și tehnicii. Literatura română este prețioasă, în clasele liceale, pe baza unor programe și manuale noi, alcătuite în urma unor largi dezbateri colective și în lumina concluziilor la care au ajuns cercetările în procesul continuu de prelucrare critică a moștenirii noastre literare. Gompartmentarea materiei pe ani de studiu a suferit modificări față de trecutele programe, iar conținutul ca atare al prevederilor programelor de literatură română prezintă de asemenea multe noutăți, generate de schimbări în distribuirea numărului de ore pe scriitori, de introducerea mai multor scriitori de prestigiu în circuitul problemelor studiate în cadrul lecțiilor de istoria literaturii din școala de modul nou de a privi unele probleme literare, curente literare, ori pe unii scriitori.

Existența noilor programe și manuale nu rezolvă de sine, însă, problema studierii științifice a literaturii române în liceu. Predarea obiectului implică o serioasă răspundere din partea profesorilor de specialitate, sub raportul rigorii științifice în analiza fenomenului literar, al definirii profilului personalităților literare, al înțelegerii de către elevi, în plenitudinea lui, a conținutului de idei și a valorii artistice a fiecărei opere studiate. Se impune ca o primă condiție, cerința unei documentări continue din partea profesorilor de specialitate, a discernerii, din publicatiile curente, a elementelor recomandabile pentru însușirea lor de către elevi, spre a crea, în conștiința lor imaginea veridică și fundamentată științific, a problematicei literaturii române. Căci valorile literare nu pot fi prinse, o dată pentru totdeauna, în forme definitive imuabile, care să fie transmise, an de an, aiomă, fără adăugiri sau reviziri, generațiilor de elevi ce se succed pe băncile școlii. Munca asiduă de confruntare a opiniilor științifice ce se emit de către cercetători ai merita să domine întreaga activitate cotidiană în învățământ a profesorilor de specialitate. Este cert, în manual, profesorii și elevii găsesc un conținut valoros, consistent, sinteză ultimă, într-o etapă anume, a concluziilor științifice în domeniul științei literare. Totuși, conținutul manualului devine, cu timpul, în anumite puncte, perimat, depășit tocmai datorită progreselor științei literare. De aici, obligația ca profesorul, specialist și el, să impună teze permanente, în lumina cercetărilor la zi, conținutul lecțiilor cu date noi, cu consideratii actuale, moderne.

În învățământul de cultură generală de 12 ani, în condițiile existenței secțiilor, care facilitează crearea unei atmosfere de specializare și cultivare a inclinațiilor, ar trebui ca elevii, în ultimele clase, unde e cazul, să fie introduși în dezbaterile ce au loc în domeniul literaturii, să se formeze, încă de pe băncile școlii, ca oameni care gândesc singuri și înțeleg perspectivele dezvoltării științelor.

Așa cum arătam, actualele programe și manuale conțin, și cițiva scriitori prestigioși, care sînt studiați pentru prima dată în învățământ. Școala contribuie astfel la consacrarea lor, la impunerea lor în conștiința publică drept mari personalități. De asemenea unele curente literare sînt prezentate într-o lumină nouă, pe baza cercetărilor din ultimii ani care au conturat mai precis caracterul lor ideologic literar, poziția lor în evoluția literaturii românești. Desigur aceasta nu înseamnă o prelucrare globală, în mod necritic a acestor curente și personalități literare în programele și manualele școlare. Rigoarea științifică în distingerea valorii de nonvaloare, discernerea exigentă a laturilor pozitive de cele negative constituie axa principală de ordonare a ideilor în înfățișarea problemelor literare la clasă.

Octavian Goga, Lucian Blaga, Liviu Rebreanu, spre exemplu, scriitorii de mare valoare literară, solicita profesorului subtile analize pentru relevarea complexității personalității lor artistice, a meritelor lor literare. Aceasta nu trebuie să conducă, însă, dintr-un sentiment de supraevaluare, la a lăsa la ignoranță rătăcirilor lor politice,

și a gândirii filozofice idealiste a unora dintre ei.

Împreună cu literatura română, au înflorit pe pământul patriei noastre și literaturile naționalităților conlocuitoare, strălucind reprezentate de poeți, prozatori, critici literari maghiari, germani etc. În manualul de literatură română pentru clasa a XII-a, capitolele de prezentări generale configurează peisajul integral al literaturii din țara noastră, cu indicarea direcțiilor de dezvoltare a literaturii tuturor naționalităților — români, maghiari, germani etc. — precum și a figurilor proeminente din domeniul fiecărei literaturi. Unii scriitori sînt prezentați monografic. În studierea lor, tineretul școlar poate dobîndi cunoștințe reale despre similitudinea vieții spirituale a tuturor naționalităților din țara noastră, despre producțiile literare care exprimă năzuințe comune întregului popor, înfrățit de-a lungul veacurilor. Tratarea acestor probleme la lecții e necesar să constituie o pirghă solidă pentru reliefaarea valorilor spirituale ale naționalităților conlocuitoare, pentru consolidarea, în conștiința tuturor elevilor, a sentimentelor de frățietate cu tinerii aparținînd diferitelor naționalități din România.

În predarea literaturii române în liceu o însemnată deosebită are modul cum elevii sînt îndrumați în studiul lor individual. Se impune, cu necesitate, o indicare atentă, sistematică a lucrărilor de literatură, a studiilor pe care elevii să le consulte, căci de multe ori constatăm că ei consultă, la întimplare, diferitele lucrări literare. De aceea pregătirea multora dintre ei e tributară față de unele prețioase studii vechi (uneori chiar de acum 30 de ani), slabe depășite.

Formarea tineretului școlar nu se desăvîrșește doar prin însușirea unui bogat bagaj de cunoștințe istorico-literare, ci și mai ales prin cultivarea capacității de redactare, de sintetizare și sistematizare a cunoștințelor literare, prin dezvoltarea simțului critic și al exprimării corecte, frumoase. Este, după opinia noastră, aspectul cel mai lacunar, deficit în pregătirea elevilor, datorîndu-se în mare parte, subaprecierii și acțiunilor sporadice, nesistematice, întreprinse de unii profesori în ceea ce privește pregătirea elevilor în vederea redactării compozițiilor. Faptul prezintă forme acute pînă și la unii dintre elevii „selectați” la nivel republican pentru concursuri, chiar cînd aceștia reprezentau, licee și localități cu o puternică tradiție cultural-artistică.

Actuala dezvoltare a învățământului din patria noastră, stadiul procesului de prelucrare a moștenirii literare — cu studii numeroase pentru fiecare scriitor analizat în liceu obligă, în noul an școlar în care pășim, să realizăm o pregătire la un înalt nivel științific, a literaturii române în clasele liceale. Analiza conținutului de idei dintr-o operă literară — prim obiectiv în desfășurarea lecției — trebuie lăsată de altmăduri sociologilor-vulgare. Abundența datelor istorico-literare, întinșarea frumuseții creației literare analizate, devine adeseori un balast în calea înțelegerii de către elevi a ceea ce este arta propriu-zisă. Se fac adeseori afirmații, aprecieri generale asupra valorii unor scriitori, fără însă să se explice, analitic, valoarea acestora.

În orice școală se arată, de exemplu, că Tudor Arghezi este un mare poet, cel mai mare de la Eminescu pînă astăzi. Mai apoi însă, cînd se trece la studierea poeziilor *Testament*, *Pe rădăoara*, *Epilog*, *Cel ce gîndește singur* și altele prevăzute în programă, analizele în clasă se opresc, de cele mai multe ori, la relevarea destul de palidă, a ideilor. Elevilor nu li se arată, detaliat, în ce constă caracterul novator al versului argehizan, care sînt mijloacele proprii de expresie argehiziană, valorile artistice ale simbolului argehizian, ale metaforei argehiziene etc. Alt scriitor mare — Camil Petrescu, deși oferă un vast cîmp de analize asupra tehnicii literare și stilisticii, este, în general, prea puțin prezentat elevilor la ore. Și așa mai departe. Se ignoră încă și azi, de către unii dascăli, în activitatea lor de predare, că literatura este o artă și ea trebuie înfățișată ca atare, pentru ca elevii să o guste, să o înțeleagă. O cercetare asupra unui număr de lucrări scrise la examenle de bacalaureat sau la concursurile de literatură română scoate în evidență ponderea mare a analizei de idei (adeseori sociologică) efectuată în cadrul lecțiilor asupra operelor literare în

raport cu preocupările modeste, minore, adeseori manifestate doar la modul general, prin afirmații stereotipe, în ceea ce privește natura mijloacelor artistice utilizate de fiecare scriitor. Nu de puține ori, anumiți profesori folosesc aceleași cîteva formule apreciative pentru aproape toți scriitorii, pentru aproape toate capodoperele literaturii noastre.

Studiul literaturii în clasele liceale obligă la o înfățișare multilaterală a creațiilor, sub multiple unghiuri, înarmîndu-le pe elevi nu numai cu cunoștințe temeinice despre problemele studiate, dar și cu măiestria pătrunderii în esența fenomenului literar, pentru a explora, cu forțe proprii, conținutul de idei, mijloacele artistice specifice fiecărui scriitor, fiecărei opere.

AL. BOJIN

Valențele lecției introductive

În aceste zile, cînd în toate școlile patriei se definitivăză măsurile în vederea deschiderii noului an școlar, atenția învățătorilor și profesorilor se concentrează, în mod firesc, asupra pregătirii condițiilor care să garanteze ridicarea continuă a nivelului calitativ al procesului instructiv-educativ.

În aplicarea sistemului de măsuri adoptate în acest sens la nivelul școlii, pe baza valorificării propriei experiențe pozitive și a unor din frumoasele tradiții ale învățământului românesc, cadrele didactice ale Liceului „Ion Neucule” din București acordă o atenție specială pregătirii lecției introductive la fiecare obiect de învățămînt.

Neglijată în mod inexplicabil de literatura noastră pedagogică, dar realizată în practica muncii didactice cu rezultate admirabile, iar în unele cazuri — cum au fost cele ale lui M. Kogălniceanu sau N. Iorga, Gh. Călinescu sau Tudor Vianu — ridicată pe culmile cele mai înalte ale creației omului de la catedră, lecția introductivă are o valoare deosebită.

Aș îndrăzni să compar lecția introductivă cu poarta de intrare în lumea obiectului pe care îl predăm. Și este bine să ne gîndim la măsura în care realizarea aspirațiilor în viață ale multor tineri care sînt astăzi elevii noștri ar putea să depindă de modul cum le deschidem noi această poartă.

Dacă lecția în general este, trebuie să fie, un act de creație, cea introductivă, prima din lungul șir al întregului curs menit să călăuzească pașii elevilor în lumea științei pe care o predăm, se cuvine a fi încununată de virtuți speciale. Dascălii cu experiență îi acordă, așa cum se

cuvine, o atenție deosebită. De la an la an ei perfecționează această lecție, o restructurează, îi îmbogățesc conținutul, introduc noi elemente informaționale, utilizează alte metode și-i conferă, în ansamblu, noi valențe educaționale.

Din păcate, de-a lungul anilor am avut prilejul să constat și situații diametral opuse. Am întîlnit profesori pentru care prima lecție reprezintă o simplă formalitate. Unii repetă, de la an la an, în chip stereotip, obositor și ineficace, aceeași lecție șablon. Alții reproduc în mod mecanic ceea ce le oferă manualul în acest scop. Și, de ce să nu spunem, mulți din autori nu și-au dat nici ei prea multă ostensală pentru realizarea lecției introductive. Evident, toate aceste practici, de subapreciere a lecției introductive, îndepărțindu-i pe elevi de profesorii respectivi, îi îndepărtează și de obiectele pe care aceștia le predau. Or, unul din obiectivele fundamentale ale lecției introductive constă în a trezi în sufletul elevilor interesul și dragostea de a învăța, de a-și însuși sistematic cunoștințele, dorința de a pătrunde tainele științei.

Cît privește acomodarea elevilor — proces necesar de care avem datoria să ținem seama — aceasta se poate realiza în deplin acord cu obiectivele sus-amintite prin introducerea treptată a școlarilor, ținînd seama de particularitățile lor psihosomatice, în atmosfera de lucru caracteristică școlii. Experiența a demonstrat cît de important este atît pentru acomodarea elevilor cît și pentru întreaga lor activitate școlară și dezvoltare intelectuală în general, ca încă de la prima lecție profesorul să pună în mișcare mintea elevului, să antreneze puterea lui de judecată, să facă apel la gîndirea lui creatoare. Aceasta se realizează în primul rînd prin conținutul pe care profesorul îl asigură lecției sale de introducere în studiul obiectului pe care îl predă.

Lecția introductivă în problemele fiecărei discipline de studiu trebuie să dea elevilor perspectiva unei activități interesante, atractive, care se va eșalona pe durata întregului an școlar. Sigur că un asemenea rost major nu este împlinit printr-o simplă enumerare a principalelor capitole ale tablei de materii sau printr-un fel de punere la curent asupra acestor capitole, ci prin înfățișarea, într-o lumină puternică, a conținutului fiecărei discipline predată, văzută prin prisma marilor progrese înregistrate de știința în studierea căreia se consacră elevii.

Prima lecție constituie un bun prilej și pentru informarea auditoriului asupra mijloacelor tehnico-materiale care vor fi utilizate în noul an școlar. Experiența corpului profesoral al liceului nostru pledează pentru deschiderea fiecărui curs în laboratoarele și cabinetele școlare, familiarizîndu-i pe elevi cu mijloace moderne care le vor sta la dispoziție pe parcursul întregului an școlar.

Considerațiile anterioare sînt încă departe de a epuiza valențele lecției introductive. Ele au tînut să arate că dorința fiecărui dascăl este, de a pași cu dreptul în noul an școlar nu poate fi în nici un caz desprîntă de grija pentru ținuta înaltă și reușită deplină a lecțiilor introductive.

Prof. I. DRAGU
directorul Liceului „Ion Neucule”
București

În întreaga țară se efectuează ultimele lucrări pentru distribuția manualelor necesare noului an școlar

Teoria probabilităților, învățămîntul și știința

veritabilă forță de producție și că ea nu se mărginește acum numai de a asigura analiza fenomenelor fizice, mecanice, electrice, calorice, atomice și nucleare ci a pătruns amplu în analiza fenomenelor vieții sociale și economice, aducînd soluții pentru optimizarea acestor procese.

Prof. E. S. ANDERSEN —
Copenhaga :

Sînt impresionat de nivelul comunicărilor prezentate în cadrul Colocviului de teoria probabilităților, atît în sfera cercetărilor de matematică pură cît și în sfera aplicațiilor matematice în alte ramuri științifice, în economie, în teoria învățării.

Ca specialist apreciez în mod de-

sebit nivelul la care se ridică cercetarea matematicienilor români asupra proceselor cu legături complete, în care ei se numără printre deschițătorii de drum pe plan mondial și care determină perspective imposibile de evaluat încă pentru perfecționarea și optimizarea proceselor de învățare. În sfera aplicațiilor economice consider că au o valoare deosebită lucrările care se referă la problemele optimizării transporturilor, a determinării siguranței de funcționare a automatelor, a înnoirii stocurilor etc.

Prin ansamblul problemelor puse în discuție, prin nivelul rezolvării lor, Colocviul de teoria probabilităților la care asist în prezent constituie una dintre cele mai prestigioase manifestări de acest fel organizate în ultimii ani pe plan mondial.

Instruirea președinților sindicatelor din învățămîntul de cultură generală

laborării cu sindicatele din întreprinderi în problemele complexe ale orientării școlare și profesionale. Numeroși participanți s-au referit la necesitatea înzestrării bibliotecilor cu material bibliografic pedagogic și de specialitate care să poată asigura tuturor profesorilor, învățătorilor și educatoarelor o documentare mai bogată. S-a dezbătut sub diferite aspecte și problema perfecționării cadrelor didactice precum și a sprijinului pe care trebuie să-l acorde organele și organizațiile sindicale în această privință.

Printre propunerile care s-au făcut a fost și aceea de a se asigura membrilor corpului profesoral înlesniri ca, în perioada de iarnă și de primăvară, cînd se întrerup cursurile școlare, să poată studia în bibliotecile centrelor universitare și ale marilor orașe. În discuții s-a subliniat totodată necesitatea stabilității structurii anului școlar, precum și asigurarea unei constanțe în planurile și programele de învățămînt, pentru a se evita în viitor greutățile create de modificările prea dese ale acestora, modificări care uneori survin tirziu și trebuie operate în pripă.

În cuvîntul lor, președinții de sindicat au prezentat, cu exemple concrete, unele greutăți pe care, datorită birocrăției care mai persistă pe alocuri, le întîmpină cadrele didactice în satisfacerea unor cereri, în obținerea unor drepturi atestate de legele statului nostru. Ei au subliniat datoria organelor sindicale de a-i sprijini pe salariați să îndrăgă pîdiele pe care le creează tărăzănarea sau lipsa de interes din partea unor astfel înocîterile lor îndreptățite să-și primească dreptul soluționare cu operativitate.

În cadrul dezbaterilor, președinții sindicatelor și-au exprimat dorința lor de a realiza în viitor o mai strînsă colaborare cu inspectoratele școlare județene, cu conducerea școlilor, astfel încît mină în mină să contribuie la perfecționarea activității în toate sectoarele vieții școlare.

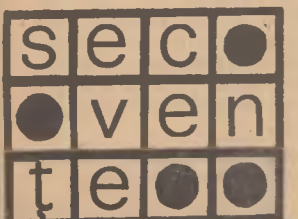
Cea de a doua zi a instruirii a fost dedicată dezbaterii problemelor Statut al personalului didactic, care urmează să fie supus dezbaterii publice. Președinții de sindicate au făcut propuneri sugeroase, au venit cu numeroase sugestii privind îmbunătățirea proiectului.

În concluziile dezbaterilor, tov. Onița Gligor, vicepreședinta Uniunii sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură a scos în evidență principalele sarcini care stau în prezent în fața sindicatelor din învățămîntul de cultură generală atît pe linia perfecționării procesului de învățămînt cît și privind rezolvarea problemelor sociale de muncă și de viață ale salariaților pentru a-și aduce contribuția la mobilizarea personalului didactic pentru înfăptuirea creatoare a tuturor sarcinilor ce li revin din documentele partidului și statului nostru.

În atenția profesorilor care predau literatura română la clasa a XII-a în învățămîntul seral

Pînă la sosirea în toate școlile a programei de literatură română pentru clasa a XII-a, anul școlar 1968/1969, pentru învățămîntul seral, menționăm că se predau în continuare, monografic, scriitorii din perioada interbelică nestudiați în clasa a XI-a, după cum urmează: Introducere — 2 ore; Camil Petrescu — 4 ore („Ultima noapte de dragoste prima noapte

de război” și „Bălcescu”, analiză literară); Lucian Blaga — 4 ore („Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”, „Tara” și „Mirabila sîmîntă”, analiză literară); Ion Barbu — 3 ore („Riga Krypto și Lapona Enighel”, analiză literară); G. Călinescu — 4 ore („Enigma Ottiliei”, analiză literară și activitatea de critic și istoric literar).

Manuale pentru elevii clasei a XII-a

Clasele a XII-a ale liceului de cultură generală, care vor funcționa pentru prima dată în acest an școlar, vor cuprinde, în întreaga țară, peste 80.000 de elevi. Pentru acești elevi s-au pregătit 26 titluri de manuale școlare. Este vorba, în cea mai mare parte, de manuale originale noi, precum și de 9 recitări.

Manualele clasei a XII-a cuprind numeroase noțiuni noi, menite să pună la curent pe elevii cu unele cunoștințe recente din domeniul disciplinelor studiate. Ei vor studia astfel noțiuni din teoria probabilităților, de statistică matematică, noțiuni de electronică, de fizică atomică și nucleară, se vor familiariza cu unele probleme referitoare la fi-

zica plasmelor, la formarea moleculelor în lumina mecanicii cuantice, la izomeria plană și în spațiu, la producții macromoleculare etc.

În județul Alba: 50 de noi săli de clasă

În județul Alba noul an școlar se deschide în condiții dintre cele mai favorabile, caracterizate, printre altele, prin întărirea bazei materiale a învățămîntului, prin extinderea spațiului de școlarizare.

În orașele și satele județului funcționează, în prezent, 688 de unități școlare și preșcolare. În această toamnă, o dată cu deschiderea cursurilor, vor fi date în folosință 50 de săli de clasă noi, care vor asigura condiții mai bune de funcționare a muncii instructiv-educative.

În școlile județului Harghita

La fel cu toate școlile țării, școlile din județul Harghita se vor îmbogăți,

în anul școlar care va începe curînd, cu numeroase materiale didactice noi. Ele vor primi aparate, piese, mulaje, planșe și alte materiale în valoare de un milion de lei. Printre acestea amintim generatorul electrostatic Van der Graaff, generatoarele ultrasonice, aparatele pentru studierea însușirilor electromagnetice.

Pentru a veni în ajutorul profesorilor care folosesc noile metode de predare audio-vizuale au fost trimise în școlile județului aparate de proiectie, diapozitive, diafilme, pictururi, precum și numeroase discuri.

În secțiile Societății de științe geologice

În cele cinci secții ale Societății de științe geologice — de geologie generală, tectonică și stratigrafie; mineralogic, petrografic și geochimic; paleontologic; geofizică; geologie Inginerească și hidrogeologie — se desfășoară o activitate rodnică. Astfel, se află în pregătire un volum de comunicări științifice tinute în cadrul secției de geologie a fostei Societăți de științe naturale și geografice. Pu-

blicațiile de specialitate editate de societate, ca și comunicările, referatele și simpoziioanele organizate de către secțiile respective în cadrul filialelor județene, popularizează în țară și peste hotare rezultatele muncii de cercetare a celor peste 2.000 de membri ai societății, printre care se află numeroase cadre didactice.

Sub cele mai bune auspicii

Deschiderea noului an școlar se anunță în județul Satu Mare, sub cele mai bune auspicii. La 15 septembrie își vor deschide porțile în acest județ 282 de școli generale, 7 licee de cultură generală, 4 licee de specialitate, 8 școli profesionale, 3 școli tehnice.

În băncile acestor școli vor lua loc, în prima zi de școală, peste 68.000 de elevi, dintre care 5.200 de elevi vor fi găzduiți în cele 24 internate ale județului.

Instruirea și educarea elevilor sătmăreni va fi asigurată în acest an de 3.543 cadre didactice, care s-au pregătit cu toată

grija pentru a le transmite cunoștințele la un nivel cît mai ridicat.

În rîndurile noului detașament de învățători și profesori

Că în fiecare toamnă, începutul anului școlar marchează momentul în care un nou detașament de învățători și profesori își începe cariera didactică. Printre aceștia se numără și dascălii care vor spori numărul cadrelor din județul Bihor. În școlile acestui județ vor pași în aceste zile 15 noi educatori, 17 învățători care au absolvit școlile pedagogice și 237 de profesori, dintre care 94 absolvenți ai universităților și 143 de absolvenți ai institutelor pedagogice.

Noi realizări plastice ale elevilor

Membrii cercului de artă plastică al Liceului din Jimbolia au prezentat recent, într-o primă expoziție, incercările lor de creație în domeniul picturii, sculpturii și graficii. Nu

de mult — ne informează prof. M. Pătrașcu, președintele sindicatului in-

vățămînt din Timișoara — 10 familii de cadre didactice din localitate s-au mutat în noi și moderne apartamente, construite din fondul de locuințe al statului, iar pînă la sfîrșitul anului 1968 urmează ca altor 10 familii să li se atribuie tot atîtea apartamente. În afara acestora, în orașul Timișoara numeroși profesori și învățători și-au construit locuințe personale cu credite acordate de către stat.

În multe cazuri, la constituirea fondului pentru avans au contribuit ajutoarele substanțiale acordate de către Casa de ajutor reciproc a cadrelor didactice.

De asemenea, la Reșchin — ne scrie tov. I. Ioanțolu, președintele sindicatului învățămînt din localitate — numeroase cadre didactice din oraș și din împrejurimi și-au construit locuințe confortabile.

Muzeu școlar al indeletnicirilor

Colectivul Școlii generale din Bicsad, județul Covasna, a luat inițiativa organizării unui muzeu școlar consacrat indeletnicirilor locale. Prima temă abordată se referă la apariția și dezvoltarea producției cu caracter industrial pe aceste meleaguri. A și fost aranjat a lua pînă în vizuină consacrat producției manufacturiere de sticlă din Bicsad — una dintre cele mai vechi din țara noastră — creată încă din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

Elevii școlii au adunat cu sîrg diferite piese din producția acestei vechi manufacturi, apoi fabrică, de sticlă, documente privind

înființarea acesteia, rapoartele de muncă etc.

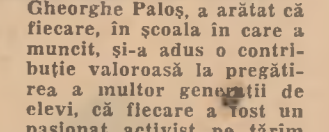
În acest an școlar, colectivul didactic al școlii, în frunte cu directorul ei, prof. Ștefan Nagy, și-a înscris în planul de activitate completarea muzeului școlar cu o vitrină cuprinzînd istoricul și specificul de activitate al carierei de piatră din Bicsad, cărăla Geo Bogza I-a închinat rîndurile impresionante în cunoscuta sa „Carte a Oltului”.

Se reinvie o tradiție

De curînd, Consiliul Executiv al Consiliului popular al județului Gorj împreună cu inspectoratul școlar și Consiliul sindical județean au organizat într-un cadru festiv sărbătorirea celor 34 de învățători și profesori care au lăsat la pensie în acest an școlar. La această emoționantă festivitate au participat, în afara celor sărbătorii, numeroase cadre didactice din județ, elevii și părinții. Vorbind despre activitatea profesorilor pensionați primul secretar al comitetului județean al P.C.R.,

Gheorghe Paloș, a arătat că fiecare, în școala în care a muncit, și-a adus o contribuție valoroasă la pregătirea a multor generații de elevi, că fiecare a fost un pasionat activist pe tărîm social-cultural. Un moment emoționant și plin de semnificații l-a constituit înninarea unei torțe de către profesorii pensionați învățătorilor și profesorilor care anul acesta vor pași pentru prima oară la catedră. Sărbătoarea aceasta constituie pentru școlile din județul Gorj reinvierea unei frumoase tradiții a școlii românești, aceea de a acorda respectul și cinstea cuvenită tuturor celor care și-au pus capacitatea de muncă, întreaga lor energie în slujba școlii.

ION GRIGOROIU
inspector general
județul Gorj

Manuale pentru elevii clasei a XII-a

OPINII

Continuitatea în lectură, lărgirea necontenită a sferii și profunzimei acesteia constituie o coordonată importantă a educației permanente. În fotografie: animație obișnuită în sala de lectură a Clubului muncitoresc din Orașul Victoria.

COORDONATE ALE EDUCAȚIEI PERMANENTE ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ

Printre caracteristicile esențiale ale epocii noastre se numără și faptul că, paralel cu acumularea uriașă de cunoștințe ale revoluției tehnico-științifice, se înregistrează un adevărat asalt al noului din cultură și știință în viața școlii.

Pornind de la analiza multilaterală a dezvoltării societății noastre în etapa actuală, Plenara C.C. al P.C.R., în care s-au dezbătut problemele dezvoltării învățământului în țara noastră, a adus din nou în actualitate conceptul de educație permanentă.

„Făurirea noii societăți — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu cu acest prilej — este legată indisolubil de ridicarea nivelului de cultură al întregului popor, ca o cerință obiectivă a construcției noii orânduiri sociale.”

Conceptul de educație permanentă trebuie înțeles ca un proces educațional complex, care urmărește, în principal, să ajute pe individ să se instruiască, să se țină la curent cu progresele obținute în toate domeniile cunoașterii, să-și îndeplinească mai bine îndatoririle profesionale și social-politice, să-și cultive aptitudinile creatoare, contribuind astfel la progresul cunoașterii umane, la progresul științei și culturii.

Formulate lapidar obiectivele educației permanente ar putea fi enunțate astfel: lărgirea și prelungirea învățământului pentru toți oamenii; îmbinarea culturii generale cu pregătirea profesională; specializarea continuă în vederea valorificării la maximum a aptitudinilor fiecărui individ în direcția culturii, artei, științei.

Educația permanentă — pe întreg parcursul vieții active — este privită de specialiștii din acest domeniu ca fiind, în primul rând, un proces educațional de adaptare a omului contemporan la solicitările economice și social-politice pe care le ridică în fața indivizilor și a maselor marile probleme ale omenirii. Observăm în același timp că în condițiile țării noastre educația permanentă constituie și un proces de integrare a individului în societate, ea contribuind astfel la continuă perfecționare individuală, cit și la sporirea contribuției fiecăruia la procesul de edificare a socialismului.

Educația permanentă, fiind un proces educațional care cuprinde întreaga viață a fiecărui individ, un proces continuu dar diferit în funcție de vârstă, de mediul social și economic al fiecărei perioade și etape istorice, trebuie să vizeze toate aspectele existenței și să favorizeze dezvoltarea de ansamblu a personalității. Apare deci limpede că o asemenea educație nu se poate mărgini numai la însușirea științei și a tehnicii moderne, ci întregirea acțiunii de formare a întregului profil spiritual al omului.

Educația permanentă se desfășoară deci atât pe plan vertical, pe întreaga durată a vieții omului, cit și pe plan orizontal, în cele mai diverse sectoare în care își desfășoară activitatea diferiții membri ai societății, urmărind continuarea învățământului și a instruirii, a formației umane.

Deceniul nostru a cunoscut un deosebit avânt al cercetărilor științifice coordonate — psihologie, pedagogie, sociologie etc. — privind aspectele esențiale ale educației permanente. În focarul central al acestor cercetări intră în țara noastră și în celelalte țări socialiste se impune să situăm analiza modificărilor în structura de clasă a societății noastre socialiste, a diferențierii existente între nivelul de cultură generală și de speciali-

tate al diferiților membri ai societății. Pe planul fiziologic și psihologic cercetările se cer direcționate spre descifrarea potențelor și limitelor creierului uman la diferite vârste. Investigații complexe în acest domeniu au demonstrat că „apogeul învățării” nu se situează la vârsta de 25-26 de ani, așa cum aprecia cindva psihologul W. James, ci el poate fi deplasat la o vârstă mult mai înaintată, și că este posibil să prelungim o muncă intelectuală eficientă pe parcursul întregii vieți active, bineînțeles în mod diferențiat de la un individ la altul. În această direcție se cer, desigur, studii complexe pentru a așeza pe baze științifice-pedagogice întreaga muncă de instruire și educare a omului, la diferitele niveluri de vârstă, pornind de la ideea de bază că educația permanentă se referă la toate etapele personalității, la educația planară a omului zilelor noastre.

Formele educației permanente sînt dintre cele mai diverse, specifice fiecărei țări, cu modificări de la o etapă la alta: munca culturală de masă prin toate mijloacele de informare cultural-științifică (televiziune, învățământul seral și fără frecvență, învățământul postuniversitar, cursuri scurte, sesiuni de studii cu o durată variabilă, cursuri și lucrări practice pe un interval anumit, cu scoatere din producție.

După cum se vede, învățământul face parte integrantă din sistemul complex al educației permanente, el fiind completat prin diferitele forme ale muncii culturale de masă.

Opinia noastră este că, în această ordine de idei, se pune cu tot mai multă acuitate, problema organizării unui sistem de învățământ permanent pentru toate vîrștile. Prelungirea duratei învățământului de cultură generală obligatorie la zece ani, corelată cu încercarea acestuia la vârsta de 6 ani, lărgirea sferei de cuprindere a tineretului în învățământul universitar și unele tendințe de prelungire a învățământului superior constituie, desigur, pași înainte spre organizarea unui învățământ continuu. Dar formele educației permanente pot fi extinse și mai mult atît la nivelul învățământului post-elementar, cit și la cel post-secundar sau post-universitar. Se ridică, implicit, și probleme legate de restructurarea actualelor planuri, programe și manuale școlare, mai ales în ceea ce privește debarasarea lor de unele cunoștințe perimate. Depășite. Pe de altă parte, cercetările unor specialiști de valoare au dovedit că există numeroase materii sau capitole ale acestora, care nu pot fi studiate în profunzimea lor decît la vîrșta adultă. În acest context se cere, credem, ca școala să se orienteze cu mai mult curaj nu atît spre transmiterea unei cantități din ce în ce mai mari de informații, cit, mai ales, spre înarmarea elevilor cu procedee și metode de învățare, cu instrumentele de analiză și interpretare a fenomenelor. Desigur că, în organizarea învățământului nostru pe diferitele sale trepte, se cere să avem în vedere aceste coordonate în scopul adaptării activității școlare la cerințele contemporaneității.

Tot astfel, munca culturală de masă pune, în condițiile actuale, prin prisma educației permanente probleme specifice. Mă refer, în primul rînd, la conținutul muncii culturale, ținînd seama de mediile diferite și gradul de cultură al celor cărora li se adresează, la metodele și formele utilizate, la corelarea muncii culturale de masă cu

întregul ansamblu de măsuri educative întreprinse de societate.

Educația permanentă la nivelul întregii societăți pune și în fața lucrătorilor din învățămînt, al celor din diferitele sectoare ale muncii culturale de masă, probleme de o importanță capitală, privind însăși pregătirea lor. De pildă, educația învățătorilor și profesorilor nu cuprinde în sfera ei numai ceea ce, în mod curent, se înțelege prin pregătirea de specialitate, ci presupune, în același timp, o pregătire permanentă în domeniul pedagogic, al psihologiei, sociologiei și chiar al fiziologiei, antropologiei etc. Se cere, bunăoară, împropățate mereu cunoștințele privind etapele dezvoltării fiziologice și mentale la diferite vîrște, specificul mecanismului intelectual. Pentru toți lucrătorii din domeniul educației adulților, mă refer în special la cadrele didactice care predau în învățămîntul pentru adulți și desfășoară diferite acțiuni cultural-educative de masă, se impune o continuă îmbogățire a cunoștințelor socio-economice privind condițiile de dezvoltare ale societății, precum și asupra mediului educativ în societatea noastră.

Activitate complexă de instruire și educare a omului pe întreg parcursul vieții — educația permanentă presupune, în același timp, o vastă operă de elaborare teoretică, cercetări științifice complexe, pe o arie tot mai largă. Din păcate, în prezent se observă încă o tendință de transfer automat a principiilor didactice de la copil la adultul. Postulatul de bază al cercetărilor noastre trebuie să fie deci că educația adulților e diferită, prin obiect și subiect, de educația copiilor. Sînt diferite totodată conținut-

ul, metodele, instituțiile, mijloacele, scopurile, sarcinile și funcțiile familiale, profesionale, politice, sociale. Desigur că aceste cercetări complexe constituie o sarcină ce revine nu numai pedagogilor sau psihologilor ci și cercetătorilor în domeniul sociologiei, fiziologiei, antropologiei etc.

În unele țări au luat ființă, în ultimii ani, institute speciale de cercetări consacrate educației adulților și se desfășoară ample studii interdisciplinare menite să construiască un sistem instructiv-educativ unitar pentru toate vîrștile. Au fost elaborate, de asemenea, metode și lucrări de didactică privind educația adulților. În cadrul cursurilor universitare în domeniul pedagogic, psihologic, sociologic etc., s-au introdus capitole speciale de educația adulților. Mai mult chiar, se caută a se constitui o disciplină științifică — „Andragogică”, definită ca fiind știința despre principiile și metodele procesului de educare la omul adult sau știința despre activitatea educativă și didactică a omului adult.

Țara noastră are bogate tradiții în domeniul educației adulților. În condițiile actuale se cere însă ca întreaga această muncă de educație să fie concepută modern, fundamentată științific multilateral. Trăim o epocă de mari înfăptuiri, de umanizare a naturii, de continuă înflorire a personalității umane socialiste. Educația permanentă constituie în acest sens o expresie a optimismului și a înaltei responsabilități a omului față de sine și de societate.

Prof. dr. PETRE BĂRBULESCU
șef de secție la Institutul de științe pedagogice

TOTALĂ ADEZIUNE LA PRINCIPILE POLITICII INTERNE ȘI EXTERNE A PARTIDULUI ȘI GUVERNULUI

Sînt mîndru de partidul meu

Alături de milioane de oameni ai muncii din patria noastră dragă, am fost crescut și educat de Partidul Comunist Român, am simțit în permanență grija cu care partidul s-a preocupat de formarea noilor generații de intelectuali. Pentru tot ce reprezintă partidul în viața mea personală, în viața fiecărui cetățean și a națiunii noastre, țin să-mi exprim sentimentele de adîncă recunoștință și încrederea deplină în politica marxist-leninistă a stejarului nostru încrecat pe drumul socialismului. Ca profesor am privit întotdeauna, cu deosebită răspundere sarcinile mele în educarea tinerilor generații.

Am meditat încă o dată la aceste răspunderi ascultînd și citînd apoi în presă cuvîntarea rostită de curînd de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în orașul nostru, cuvîntarea în care felicita cadrele didactice de la Liceul „Mihai Viteazul” și de la celelalte licee și școli din Turda pentru rezultatele obținute în educarea copiilor, a tineretului, în spiritul ideilor mărețe ale socialismului, ale patriotismului socialist, ale frăției și solidarității internaționaliste cu toate popoarele care luptă pentru socialism, pentru progres social și pentru pace, pentru felul în care tineretul își manifestă încrederea și atașamentul față de partidul nostru, față de politica sa.

Ca profesor, voi milita neobosit pentru justetea cauzei partidului nostru, pentru afirmarea politicii sale pătrunsă de un înalt spirit de principialitate marxist-leninistă. Sînt mîndru de con-

ducătorii partidului, de reprezentanții poporului, care de la cea mai înaltă trebură a țării și-au afirmat hotărîrea de neclintire de a respecta calea construcției socialiste trasată de partid și de a milita în spiritul întăririi prieteniei și colaborării între statele socialiste. Din inimă, cu adîncă sinceritate, îmi exprim adevărata mea deplină la principiile politice

cuprinse în Declarația Marii Adunări Naționale și sînt convins că sub conducerea Partidului Comunist Român poporul nostru va face și mai înfloritoare, mai puternică, patria noastră socialistă, parcurînd cu succes drumul spre comunism.

Prof. ZINON BALTAGA
Liceul agricol din Turda

Înalte idei umanitariste

Încerc un sentiment de adîncă mîndrie pentru consecvența și fermitatea cu care sînt apărute de către conducerea partidului și statului nostru — principiile marxist-leniniste, cauza comuni-tății țărilor socialiste, cauza păcii și prieteniei între popoare. Declarația Marii Adunări Naționale, Declarația Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., precum și cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu și ale celorlalți conducători de partid și de stat, afirmă hotărîrea partidului nostru, a întregului nostru popor, de a dezvolta necontenit prietenia, alianța și colaborarea cu toate țările socialiste, de a contribui la întărirea sistemului mondial socialist, a tuturor forțelor antiimperialiste luptătoare de libertate, independență și progres social. Țin să exprim pe această cale, din tot sufletul, aprobarea față de politica partidului nostru, politică bazată pe înaltele principii ale socialismului și care în în considerare interesele fundamentale ale fiecărui popor, afirmînd principiile independenței și suveranității naționale, neamsecului în treburile interne.

Animată de înalte idei umanitariste, politica Partidului Comunist Român este profund pătrunsă de generosul spirit al in-

ternaționalismului socialist, de înaltă responsabilitate față de soarta tuturor popoarelor, față de viitorul omenirii.

În orașul nostru trăiesc și muncesc laolaltă oameni de diferite naționalități: români, maghiari, germani etc. Colegii și elevii noștri au diferite naționalități. Dar ca cetățeni ai patriei noastre dragi, Republicii Socialiste România, avînd toți aceleași drepturi și îndatoriri, toți avem același ideal, aceeași dorință de a lupta pentru fericirea întregului nostru popor, de a apăra și a duce mai departe cuceririle lui revoluționare. Vom face aceasta strîns uniți în jurul partidului, atașați politicii sale marxist-leniniste, îndeplinindu-ne cu înaltă conștiințiozitate și disciplină, fiecare la locul său de muncă, îndatoririle profesionale.

Peste cîteva zile va începe un nou an școlar. Aștept deschiderea cursurilor ca pe un prilej deosebit de important de a-mi dovedi prin munca mea, prin seriozitatea cu care îmi voi îndeplini obligațiile, atașamentul și adevărata totală la politica partidului.

Prof. RUDOLF MAY
director adjunct al Liceului nr. 2, Timișoara

Educăm tinerele generații în spiritul idealurilor socialiste

După cum se știe, obiectul profesiei noastre are două laturi inseparabile. Una este aceea care privește preocuparea noastră de a îmbogăți mințile tinerilor cu comorile științei, cealaltă este legată de ceea ce facem pentru a-i forma ca oameni, de ceea ce a-mi gândit încă o dată la aceste aspecte ale profesiei noastre citînd în presă cuvîntarea rostită de curînd de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața intelectualilor din orașul Cluj. Intelectualii noștri, sînt chemați ca în diferitele domenii de activitate lucrează, indiferent de naționalitate să-și unească forțele capacitatea, pricepera pentru ridicarea continuă a nivelului ge-

neral al științei și culturii patriei noastre, aceasta fiind calea pe care își pot aduce contribuția activă, la întreaga muncă desfășurată de poporul nostru pentru construirea socialismului, pentru făurirea condițiilor de trecere treptată spre comunism.

Cuvîntările rostită de conducătorii de partid și de stat în aceste zile în diferite localități. Declarația Marii Adunări Naționale, Declarația Comitetului Executiv al P.C.R. ne fac să ne gîndim, cu înalt spirit de răspundere, la îndatoririle pe care le avem, ca cetățeni ai patriei socialiste. Sîntem alături, trup și suflet, de partid politică sa este politica noastră. Idealurile lui sînt idealurile noastre. Calea pe

care noi profesorii ne manifestăm această adevărată are, mi se pare, o deosebită importanță socială. Noi sîntem cei care tîlmăcim în fața tinerilor cuvîntul partidului, noi le însușim dragostea pentru politica sa profund patriotică și internaționalistă, pentru idealurile socialiste pe care le promovează. Aș vrea să spun pe această cale că sînt din tot sufletul alături de partid și că nu voi preocupă nici un efort pentru ca prin munca mea să fac să înflorească nobilele idealuri socialiste în conștiințele tinerilor pe care îi educ.

Prof. ILEANA TEODORESCU
Liceul „Dimitrie Cantemir” — București

OPINII • OPINII • OPINII • OPINII • OPINII • OPINII • OPINII • OPINII • OPINII • OPINII

Cum le formăm elevilor deprinderi eficiente de studiu

Perfecționarea procesului învățării care profesorului să-i înarmeze pe elevi cu deprinderi eficiente de studiu, care să le dea posibilitatea de a-și însuși un volum important de cunoștințe variate. Totuși, practica arată că studiul elevilor continuă încă să se realizeze mai ales pe baza memorării, ceea ce nu poate duce decît la o însușire mecanică, formală a cunoștințelor.

Pentru a-și feri pe elevi de primejdia formalismului și conformismului în studiu se cere să le dezvoltăm în primul rînd o atitudine conștientă la învățare. Obiectul învățării devine conștient în măsura în care către el se orientează nu numai acțiunea exterioară, ci și acțiunea interioară, mintală a elevului. Învățînd, elevul descoperă sau redescoperă pentru sine cunoștințe deosebite de omni-nire. De aceea învățarea trebuie considerată ca un proces de construcție activă adică un proces în care se reia, cu mijloace mințiale proprii, construcția ce are drept rezultat reflectarea generalizată a realității în noțiuni, legi, principii, teoreme. Învățarea conștientă implică, de asemenea, o acțiune de sistematizare, ca întreg logică a cunoștințelor noi în structura veche. Reiese deci că pentru asigurarea unei învățări

conștiente sînt necesare în special un anumit nivel al gîndirii și o anumită atitudine față de studiu. În cele ce urmează ne vom opri asupra acestor aspecte.

Pentru ca munca intelectuală în genere și învățarea în special să aibă eficiență este necesară dezvoltarea operativității gîndirii, care se manifestă prin două aspecte caracteristice. Este vorba, în primul rînd, de o operativitate nespecifică, cu caracter general, care se referă la calitatea și capacitatea generale ale gîndirii, avînd la bază deprinderi intelectuale largi: analiză, sinteză, comparație, teoretizare, aplicarea creatoare a cunoștințelor, ca și diverse procedee euristice (analogia, modelarea ca procedeu de investigație și de interpretare, capacitatea de a aprecia probabilitatea de manifestare a unei ipoteze, capacitatea de a încadra cunoștințele în contexte foarte variate etc.). Din păcate, asemenea procedee euristice — procedee lipsite de rigiditate și economice, care duc la descoperirea soluției corecte a unei probleme prin apropiere treptată de această soluție, fără explorarea sistematică a tuturor posibilităților, sînt folosite destul de sporadic în școală.

Corelată cu operativitatea nespecifică există și o operativitate

specifică, ce cuprinde totalitatea algoritmilor, adică a modalităților de lucru determinate: reguli, definiții, formule. Cercetările efectuate de conf. univ. Ursula Schiopu au demonstrat că această operativitate specifică se dezvoltă sub influența procesului instructiv-educativ dacă se insistă cu exigențe organizate. Algoritmii facilitează mult însușirea cunoștințelor, servind ca instrumente automatizate de lucru. În predare ne interesează mai ales cit înțelege și ce înțelege elevul. De aceea, procedeele care contribuie la realizarea unei înțelegeri reale, procedeele care transformă schemele și modelele fixate în cunoștințe profunde și pline de sens, pînă la angrenarea în dinamica motivației practice, sînt absolut necesare.

De problema generalizării însușirilor comune și a aplicării creatoare a cunoștințelor însușite se leagă și problema transferului și interferenței deprinderilor de muncă intelectuală. Transferul se referă la transpunerea procedeele de rezolvare de la o problemă la alta, la aplicarea în probleme noi a cunoștințelor dobîndite în rezolvările anterioare. Transferul nu se produce decît în cazul cînd elevul înțelege profund activitatea nouă pe care o exersează și ajunge să stabilească singur planul rezolvă-

rii unei noi probleme. Desigur, realizarea unei asemenea acțiuni presupune o atitudine pregătitoare care, pe baza experienței anterioare, organizează, direcționează, și anticipază recepția și răspunsurile la stimuli actuali. Acesta nu este decît un tip particular de transfer — neepuizînd nici întreaga sferă a învățării și nici pe aceea a antrenamentului elaborat — care presupune obținerea unui rezultat în soluționarea unor probleme de dificultate egală sau chiar mai mare în mai puține încercări și în mai puțin timp.

Experimentele au demonstrat că experiența trecută poate exercita o influență negativă, ca o consecință a unei atitudini sau a unui mod de rezolvare care tînde să se manifeste în mod stereotip. Din această cauză, după cum demonstrează prof. univ. Al. Roșca, în rezolvarea problemelor de matematică care cuprind în esență date superflue, unii elevi calculează și datele de prisos. În acest caz soluționarea este îngreunată de perseverarea în unele acțiuni mințiale automatizate. Se impune deci dezvoltarea flexibilității gîndirii sau, altfel spus, necesitatea reorientării transferului, deci a posibilității de comutare rapidă a orientării mentale prin educarea gîndirii inde-

pendente, creatoare. În școală, interfețele negative au fost observate în următoarele cazuri: a) cînd între două activități nu se face pauză necesară; b) cînd activitatea ulterioară seamănă cu cea anterioară; c) cînd nu se folosește destul comparația prin opoziție; d) cînd elevul trece la învățarea noului material fără ca cel precedent să fie bine însușit.

Se știe că dezvoltarea și reinvătarea se efectuează mult mai greu ca prima învățare corectă, pentru că vechiul stereotip greșit consolidat revine automat în procesul reinvătării. Interferența poate fi prevenită dacă însăși conținutul deține obiect al atenției elevilor, care îl analizează în mod conștient cauză.

Desigur, nu se pot fixa rețete speciale pentru a asigura un succes deplin în munca intelectuală. Totuși, prin colaborarea fructuoasă dintre profesori, pedagogi, psihologi și medici se pot alcătui unele reguli care să-i întîlzească pe elevi în complicația „tehnică” a muncii intelectuale eficiente.

ION MINZAT
cercetător științific la Institutul de psihologie al Academiei Republicii Socialiste România

ACTUALITATEA ȘCOLARĂ PESTE HOTARE

U.R.S.S.: 76 MILIOANE

DE TINERI LA ȘCOALĂ

La 2 septembrie, școlile de toate gradele din Uniunea Sovietică și-au deschis larg porțile pentru a primi entuziasmul elevilor care începeau un nou an de muncă. În toamna acestui an, învățământul din Uniunea Sovietică a fost inaugurat sub semnul sporirii numărului școlilor și a cadrelor didactice. Numai în școlile de cultură generală, numărul elevilor se ridică la aproape 50 milioane, iar cel al învățătorilor și profesorilor la 3 milioane. Dimensiunile preocupării statului sovietic pentru educarea tinerei generații se conturează mai precis dacă ne gândim că, în acest an, în U.R.S.S. învățătorii și profesorii au crescut cu 10 la sută.

Unul dintre principalele obiective urmărite de ultimele reforme școlare din Austria, a cărei aplicare se va extinde mult în acest an școlar, vizează pregătirea copiilor pentru exigențele mereu crescânde ale vieții contemporane ale proceselor de caracterizare a acestor activități — industrializarea, urbanizarea, tehnizarea și ampla pătrundere a științei în toate sectoarele de activitate. Pentru a răspunde acestor solicitări și a-i familiariza pe elevii cu cerințele vieții contemporane a fost introdusă, mai întâi experimental, iar din acest an generalizată, o nouă disciplină în tematica căreia figurează printre altele: organizarea unui regim rațional de viață, prevenirea accidentelor, cunoașterea și respectarea regulilor de circulație, viața în familie, viața și munca în colectiv, alegerea profesiei, instruirea continuă profesională și culturală — o necesitate a vieții contemporane, bugetul personal etc. Majoritatea cunoștințelor predate în cadrul acestei discipline, intitulată „Cunoștințe despre viață” au un caracter practic, iar însușirea lor se bazează pe demonstrații și exerciții. Astfel, elevii sînt familiarizați să prevină accidente care se pot naște din folosirea intensă a curentului electric în gospodărie, cele care se pot datorita toxicității unor substanțe chimice de uz casnic precum și caracterului inflamabil al unora din-

tre materialele sintetice atât de des folosite. De asemenea, elevii sînt deprinși să acționeze corespunzător în cazul unor mici accidente ivite în timpul lor.

Alături de această latură educativă cu caracter preventiv, predarea „cunoștințelor despre viață” urmărește deprinderea copiilor cu organizarea conștientă a propriei lor activități în familie, în școală, în timpul liber. Ea caută să formeze la elevi o atitudine și o comportare care să constituie baza dezvoltării unor personalități cu un stil de viață și o atitudine pătrunsă de umanism.

AUSTRIA: PREOCUPĂRI

PENTRU ADAPTAREA

ELEVILOR LA CONDIȚIILE

VIETII MODERNE

tre materialele sintetice atât de des folosite. De asemenea, elevii sînt deprinși să acționeze corespunzător în cazul unor mici accidente ivite în timpul lor.

Alături de această latură educativă cu caracter preventiv, predarea „cunoștințelor despre viață” urmărește deprinderea copiilor cu organizarea conștientă a propriei lor activități în familie, în școală, în timpul liber. Ea caută să formeze la elevi o atitudine și o comportare care să constituie baza dezvoltării unor personalități cu un stil de viață și o atitudine pătrunsă de umanism.

IUGOSLAVIA: PERFECTIONAREA

PREGĂTIRII PROFESIONALE

A VIITORILOR MUNCITORI

În acest an școlar, centrele de pregătire a tineretului muncitor, școlile serale și prin corespondență pentru formarea profesională a muncitorilor calificați și a tehnicienilor din Iugoslavia vor acorda o atenție deosebită studierii pro-

blemelor privind autogestionea întreprinderilor, organizarea muncii și productivitatea muncii. Un auxiliar prețios în predarea acestor cunoștințe vor fi emisiunile de televiziune și radio, care vor prezenta cicluri de expuneri bazate pe programele analitice special alcătuite. Introducerea amplă a acestor cunoștințe în programele școlilor profesionale din Iugoslavia pornește de la premisa că nu se poate concepe pregătirea modernă a unui specialist din producție care să nu cuprindă, printre componentele ei fundamentale, problemele familiarizării tinerilor cu participarea lor eficientă la viața socială a întreprinderilor în care vor fi repartizați, la îmbunătățirea continuă a activității acestor întreprinderi și la prosperitatea colectivelor de muncă respective. Ca aplicatie practică a aceste cursuri se prevede, în acest an școlar, antrenarea, în forme organizate și permanente, a tinerilor muncitori și tehnicieni la dezbateri, în cadrul întreprinderilor, a problemelor privind organizarea activității acestora, creșterea reabilității, îmbunătățirea indicilor calitativi și cantitativi a producției, autogestionea etc.

În școlile din Italia s-a extins, în acest an școlar, utilizarea radio-difuziunii cu circuit închis

Preocupări constante pentru calitatea procesului de învățămînt

Așa cum arătam încă în numărul trecut al gazetei noastre, începutul noului an școlar constituie pentru profesori un bogat prilej de reflecție pe care le generează dorința de a imprima viitoarei etape de activitate școlară o calitate superioară. Continuăm să primim scrisori numeroase, de la diferiți profesori din țară, care se referă în rîndurile lor la diverse aspecte ale procesului didactic, la modalitățile pe care le consideră potrivite pentru perfecționarea lui.

Vind să lămurească problema calității în procesul de învățămînt, profesorul OCTAVIAN ANA de la liceul din Gurahonț, întreprinde o interesantă analiză a modului în care se aplică acestuia procesul categoriilor de cantitate și calitate. „Uneori, ne spune tovarășul Ana, organele de îndrumare și control, consiliile pedagogice — mai ales cele de analiză muncii — absolutizează în chip nemotivat latura cantitativă, rupînd-o de aspectul ei implicit calitativ. Dacă, de exemplu dintr-o clasă de 30 de elevi rămîn în trimestrul al II-lea 17 corigenți și se realizează deci un procentaj de promovabilitate sub 50 la sută, se formulează concluzia că respectiva clasă este slab pregătită, profesorii sînt dezinteresăți, dirigințele inactiv etc. Dar, la sfîrșitul anului, rămîn corigenți doar 7 elevi. Restul de 23 se prezintă la concursul de admitere în învățămîntul superior și reușesc 18. La o altă școală, din 23 de elevi al clasei a XI-a, cu note de peste 7 și cu majoritatea elevilor promovați reușesc să intre în învățămîntul superior doar 11 elevi. Iată deci că procentajul optim de promovabilitate nu este o garanție fermă a calității. Se impune așadar, analiza cantității nu la modul singular ci condiționat, prin calitate. Nu întotdeauna, în procesul de învățămînt schimbările cantitative afectează calitatea. Calitatea, ca atare, poate fi modificată pe seama anumitor acumulări cantitative esențiale, în vederea trecerii necesare spre o calitate superioară.

Cum, pe ce căl vom reuși să realizăm în viitorul an școlar o calitate superioară a învățămîntului? Aceasta este o întrebare care revine ca un leitmotiv în majoritatea scrisorilor trimise de corespondenții noștri din școli. Învățătoarea frunțasă LIVIA MOLDOVAN de la Școala generală nr. 3 din Mediaș, care se oprește în scrisoarea adresată redacției la problemele muncii cu clasele I, apreciază că pentru asigurarea unei calități sporite a muncii pedagogice are o deosebită însemnătate, mai ales în acest an, primul în care copiii sînt școlarizați de la vîrsta de 6 ani, legătura învățătorului cu grădinițele din care provin elevii și cu familiile lor. „În familie spune tova. Moldovan, se formează primele reprezentări, noțiuni, opinii (morale, estetice, psihice), se pun bazele atitudinii față de muncă, față de societate. Pătrunzînd în mediul în care copilul trăiește, vom putea depista factorii care influențează pozitiv sau negativ personalitatea sa. Legătura cu grădinița, cunoașterea programelor învățămîntului preșcolar, a diferitelor forme de activitate desfășurate acolo, sint, de asemenea, și ele indispensabile învățătorului, care poate activa judicios și bine orientat numai dacă este pe deplin informat asupra acestor realități.”

Învățătorul ION B. UNGUREANU din Arad, ține să popularizeze acum, înainte de începutul anului școlar, prin coloanele gazetei, o experiență cu rezultate deosebit de pozitive pe care a efectuat-o, în anul școlar trecut, două învățătoare de la Școala generală nr. 6 din Arad, inspirate dintr-un studiu publicat în „Revista de pedagogie”. „Cele două învățătoare — ne informează tova. Ungureanu — Maria Weichert și Irena Latinca au trecut de la început la învățarea scrierii pe caietul de tip 3, obținînd rezultate care le permit ca în clasa a II-a să treacă la scrierea pe caiete dictando.”

De asemenea, învățătoarea EMILIA PAULESCU, de la Școala generală din Eșelnița, ține să „comunică și altor colegi” felul în care a experimentat „aparitul”, un material didactic pentru lecțiile de aritmetică, al cărui model se află în lucrarea „Crea-

șivitate, modele, programare”, și care a dat rezultatele și a oferit avantajele pe care le recomandă cartea. „Cînd am ajuns la operația de trecere peste zece, peste o sută, — ne relatează tovarășa Paulescu — le-am cerut elevilor să-și confecționeze astfel de aparate mici, constituite din patru cartonaje cu dimensiunea de 20/20 cm; pe fiecare am lipit cîte 8 cutiuțe de chibrituri, cîte două pentru fiecare ordin. Pentru reprezentarea unităților, a zeilor, a sutoilor și a miilor se pot folosi mărgelice diferite colorate sau un alt material echivalent. Cartonajele au primit apoi simbolurile A.B.C.D.”

Din aceeași dorință de a populariza, acum la început de an școlar, o experiență de natură să asigure rezultate pozitive sînt animate și profesorele FELICIA CHIȚU, de la Școala generală nr. 123 și MIHAELA FOCSA, de la Liceul „N. Bălcescu” din București care ne scriu despre felul în care au experimentat jocurile lexico-gramaticale în lecțiile de limbă franceză. „Experiența ne-a demonstrat — ne scriu cele două profesoare — că exercițiul structural pare elevilor un joc care îi amuză și îi antrenează. Constanta aceasta a generat ideea accentuării laturii distractive a exercițiului, mergînd, în special la clasele mici, pînă la alcătuirea unor adevărate jocuri lexicale și gramaticale. Rezultatele au fost surprinzătoare: orele au devenit mai atractive, elevii așteptau cu plăcere și emoție să ia parte la un joc pregătit acasă, să învețe unul nou. El înțeles că se joacă și eficientă lecției a crescut în mod simțitor.”

O. B.

ANUNȚ

Abolvenții Școlii normale de băieți din București, 1943, se întinesc în ziua de 21.IX. a.c. Aderenții se trimit la ing. Bucăru Petre, str. Spiru Haret 3, sectorul 7, București, tel. 55.50.41.

Părinți...

Peste cîteva zile clopoșelul va suna anunțînd prima zi de școală...

Ați cumpărat pentru copiii dv. articole de îmbrăcăminte necesare școlarului? Dacă nu, intrați chiar azi în magazine și cumpărați uniforma respectivă (sarafan, bluză, costum etc.).

BIBLIOTECA

„Din experiența unor lecții despre stilul și limba operelor literare”

Stilistica literară a cunoscut, în ultimele decenii, pe plan mondial și în țara noastră, o deosebită înflorire, fapt ce s-a răsfrînt pozitiv și asupra școlii. Astfel, în mare măsură, actualele lecții de literatură aplică creator criteriile stilistice moderne în aprecierea fenomenului literar, pun în relief mai pregnant atît esența literaturii — ca artă în limbaj — cît și specificul fiecărei opere literare.

Bazate pe o îndelungată practică pedagogică și pe consultarea unei vaste bibliografii de specialitate, observațiile stilistice ale profesorului Florian Crețeanu cuprinseser în lucrarea „Din experiența unor lecții despre stilul și limba operelor literare”, apărută recent în Editura didactică și pedagogică, constituie un auxiliar de preț în procesul

de predare al lucrărilor literare analizate, conținînd totodată și indicații judicioase pentru studiul altor opere literare românești prevăzute în programa analitică. Observațiile stilistice ale autorului privesc, în mare măsură, la arta literară a lui Grigore Alexandrescu, Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, I. B. Caragiale etc. cuprind o încheiată sinteză a celor mai fundamentale observații ale specialiștilor în stilistică literară, cărora li se adaugă unele interesante considerații inedite. Meritul principal al lucrării rămîne însă reușita aplicării la cerințele procesului instructiv-educativ din liceu a acestor observații și considerații, valoarea experienței pedagogice și metodei prezentate, precum și calitatea soluțiilor originale propuse pentru predarea unor opere literare.

Un alt merit al cărții este că ea utilizează consecvent terminologia gramaticală la studierea stilistică a operelor literare. Folosirea acestei metode consolidează, pe de o parte, cunoștințele gramaticale ale elevilor și le oferă, pe de altă parte, o justificare concretă a necesității studierii gramaticii.

Se impune totodată să consemnăm și cîteva din scările lucrării profesorului emerit Florian Crețeanu. Faptul că în cadrul lucrării au fost topite, într-un aliaj comun, observațiile stilistice făcute de Tudor Vianu, G. Călinescu, G. Ibrăileanu ș.a. asupra unor opere importante ale literaturii române, necesită, după părerea noastră, exprimarea poziției personale pe care se situează autorul cînd discută stilistic o ope-

ră literară. Din lipsa unor asemenea precizări, prezentarea unor opere și autori apare uneori eclectică, cum apare de altfel și metoda propusă, în care sînt utilizate principii care tin de retorica antică, laolaltă cu cele ale structuralismului modern.

De asemenea, unele susțineri ale autorului, ca de pildă aceea că „în analiza literară nu se poate face întotdeauna concomitent analiza formei și a fondului” apar discutabile, stilistica modernă structuralistă depășind această poziție și renunțînd în ultimul deceniu să mai opereze cu o asemenea împărțire dihotomică. (Vezi punctele de vedere exprimate încă din 1955 de Tudor Vianu și mai recent de Sorin Alexandrescu și Ion Rotaru).

După părerea noastră, modul în care sînt prezentate unele așa-numite considerații de generalizare și sinteză asupra artei lui Eminescu, Crețeanu, Caragiale este foarte anonim, despersonalizat și servete, deci, în mică măsură, scopului lucrării.

Competența, seriozitatea și comprehensiunea autorului sînt însă, în ansamblul lucrării, remarcabile, conferind acestuia merite deosebite pe tărîmul asigurării unei receptivități de intensitate sporită a elevilor față de capodoperele literaturii.

Prof. DENITA ZUGUN Podul Înalt, Iași

didactică — geometrie elementară” a lui DAN BARBILIAN, prestigios om de știință, profesor și literat, constituie un valoros material de studiu pus la îndemîna cadrelor didactice care predau matematica în licee.

Volumul recent apărut evidențiază, o dată în plus, gîndirea matematică extrem de originală a lui D. Barbilian, profunzimea neabătută în abordarea problemelor, caracterul spectaculos și ueneric neașteptat al raționamentelor sale. Astfel capitoul de geometrie sintetică, conținînd studiul transformărilor euclidiene — rotații, simetrii și omotetii — evidențiază cu pregnanță cîteva trăsături remarcabile ale acestei impresionante personalități științifice, care prin multilateralitatea studierii unor chestiuni simple la prima vedere, ca de pildă simetria plană și în spațiu, reușește să contureze unele proprietăți neașteptate. Deosebit de interesante sînt de asemenea, aplicațiile compunerii simetriilor în optică (reflexie), la polinoame, la relații metrice, la mișcarea elicooidală, teorema lui Briard, teorema lui Morley-Petersen.

În ceea ce privește studiul geometriei proiective, în centrul acestuia este plasat raportul anarmonic pe dreptă și pe cerc, precum și proiectivitatea a două drepte, fascicule, perspective etc., deducîndu-se, într-o concepție modernă, teorema patrulaterului complet, teoremele lui Desargues, principiul de transfer al lui Sophus Lie, teorema lui Pappus, teorema clasică a unghiului a lui Lavguere, care încorporează geometria elementară în geometria proiectivă. Prin intermediul elementelor imaginare ale planului, îmbinarea metodei axiomatică

cu intuiția fină geometrică, precum și utilizarea intensă a modelelor, sîntem în mod remarcabil conduși la geometria complexă și de aici la geometriile neeuclidiene.

Surprinzătoare și profund originale sînt și lecțiile stabilite cu geometria algebrică în studiul unor curbe de clase finite. Spiritele investigatoare găsesc în caracterul, în profunzimea și originalitatea tratării acestor studii un strălucit model pentru propria cercetare, iar profesorii de matematică din liceu numeroase demonstrații ale unor capitol-cheie din geometrie, efectuate cu mare claritate, rigurozitate științifică și într-o concepție deosebit de modernă.

De asemenea, de curînd, Editura didactică și pedagogică a tipărit alte două volume din lucrările lui Dan Barbilian: „Opera matematică”. Primul volum cuprinde lucrări ce se referă la probleme de geometrie, iar al doilea volum la cele de algebră și teoria numerelor.

GH. RIZESCU secretar general al Societății de Științe Matematice